Година V. Цариградъ 1871 Февруарій 9 Брой 6.

МАКЕДОНІЯ ще излиза единъ листъ седмичнѫ въ Сѫбботѫ.

Цѣна прѣдплатена за годинѫ 4 бѣлы меджидіста, а за шесть мѣсеца 2 и полошка както въ Цариградъ тукъ тъй и на всякдѣ по единъ.

Единъ листъ има 2 гроша.

Писма не освободены отъ пощенскѫ платѫ и наржчванія за вѣстникъ не сѫдружены съ прѣдплатѫтѣ не ся пріемѫтъ.

Всяко поржчваніе и изискваніе за есещо ся отнася до Македоніѭ ще ся отправя исключително до редактора и издателя Н. Р. СЛАВЕЙКОВА.

МАКЕДОНІЯ.

Листъ за политикѫ и книжевность.

Подписка-та на спомоществованія-та става въ Цариградъ въ писалището на вѣстника отвѫтрѣ Одунъ Капіѭ въ бѫчкаджіитѣ № 68, а по вѣнъ при отредены-тѣ настоятели, които отговарятъ за вѣстника-тъ.

Статіи и писма за общеполезны работы вмѣстяватъ ся безъ платѫ, стига само да сѫ снабдены съ вѣрны подписы. За частны извѣстія плаща ся по гр. 2 за ред.

На настоятелитѣ ся уступва по петь на сто отъ цѣнѫтѣ на спомоществованіята като сѫбержтъ отъ три спомоществованіята горѣ и гы издѫржатъ.

Отворено писмо.

До почтенѫтѣ редакціѭ на В. Право.

Члена ви *разсѫжденія върху Устава за управленіето на Българскѫтѣ Екзархіѭ* (Право, 49 брой) прочетохъ съ едно вниманіе достойно за важностьтѫ му.

Исповѣдамъ, че не безъ достойнство вы сте сполучили да заслоните, поне на гледъ защищаемѫтѣ отъ васъ пожизненность подъ покрива на едно *каноническо сѣдалище на Екзарха*, казвамъ поне на гледъ, зачто при всичката повръхностна видима основность на увѣреніето ви, че *най-голѣмата гаранція за траяніе и безопасностьтѫ на единѫ независимѫ и самостоятелнѫ църквѫ е каноническото ѝ църковно сѣдалище, и като слѣдствіе на него е пожизненностьта на Екзарха и паданіето му само за опрѣдѣлены случаи и прегрѣшенія*, — като не е свършенъ още членътъ ви, читателитѣ немогѫтъ още да видятъ, *коя е най-голѣмата гаранція за избавленіето на христіанѫтѣ отъ злоупотрѣбленіята на духовенството*, конто, като анахронизмъ въ тоя вѣкъ, породихѫ неканоническый, споредъ грѣцкы-ты църквы, българскый въпросъ. Има обаче и друго. Деликатый въпросъ за каноническо сѣдалище, който комисіята много разумно не е пріяла нито да развие, нито да рекомендува на вниманіето и на разискваніето на народнытѣ представители, и който, незнаѭ до колко умѣстно, подвигате ви, влече слѣдъ себе подвиганіето на другъ единъ не по малко деликатенъ въпросъ, именно въпроса за каноничностьтѫ на избираемостьтѫ, было за Екзархъ, было за Епархійскы владыкѫ, на изверженыты отъ цариградскѫтѣ църквѫ, но прѣдъ нашити очи неправо осѫдени и прьви стълпове на възобновенѫтѣ православнѫ Българскѫ църквѫ, Българскы архіереи.

Въ очакваніе че щете бѫдеге послѣдователны и щете обсѫдите и тоя въпросъ въ каноническото му облѣкло, дозволѣте ми да ви поискамъ едно изясненіе, което е, струва ми ся, отъ прѣголѣмѫ важность.

Когато не трьсите гаранціѭ за църковнѫтѣ ни самостоятелность, нито въ способностьтѫ на народа, който съ благоволеніето на Ц. Правителство сполучи да възобнови народнѫтѣ си църквѫ, нито въ правосѫдіето на Ц. Правителство, което оправда праведныты искванія на тоя народъ, а намирате тѫзь гаранціѭ само въ личнѫтѣ способность на пожизненъ Екзархъ върху едно каноническо сѣдалище, мислите ли, че пріиманіето на едно отъ три-тѣхъ именуемы каноническы сѣдалища, спр. Търновското, Охридското, Ипекското, за сѣдалище на Екзарха ще е способно да създе и да гарантирува было каноническы, было неканоническы, *единѫ самостоятелнѫ Българскѫ църквѫ за Българиты* християны въ Европейскыты области на царството?

* * *

Цариградъ 9 Февруарія 1870.

Важны-тѣ знанія.

Една отъ важнытѣ наукы, които иматъ непосрѣдственно вліяніе върху напрѣдъкътъ на производителностьтѫ е, соціялната наука, или науката за сѫдружеството. Человѣци които всякой день уничатъ състояніето на паричнытѣ піяцы, които размѣрятъ повишеніето на цѣнытѣ, които прѣсмѣтатъ колко жито, памукъ, шекеръ, вълна, и свила ще ся събере прѣзъ годинѫтѣ, какво ще потрѣба при движеніето на тѫзи или онѫзи войскѫ, и които настрояватъ търговскытѣ си прѣдпріятія на споредъ тѣзи уничанія, размѣрянія и присмѣтванія: тѣ сѫ ученицы на соціалнѫтѣ наукѫ, но както и да сѫ емпирическы и слабы ученицы, то пакъ сѫ ученицы, които добиватъ или губятъ на спроти това колкото заключеніята имъ сѫ были добры или не. Трѣба не само фабрикантинътъ и търговецътъ да располага работитѣ си спроти търсяніето и разношеніето, които зависятъ отъ много другы причиненія и отъ признаваніето на разны общы начала отъ сѫдружественото работаніе; но това трѣба да прави даже и най-малкыйтъ бакалинъ: неговото благосъстояніе зависи повече отъ точното прѣсмѣтнованіе на бѫдущѫтѣ цѣнѫ и бѫдущето търсяніе на стокѫтѣ коѭто си промисля. Очевидно е, че всякой — който зема участіе у заплетенытѣ търговскы работанія на нѣкое дружество — интересува ся да познава законы тѣ отъ които зависятъ тѣзи работанія.

Така необходимо потрѣбно е за всякого, който ся занимава съ произвежданіе, изпураваніе и купуваніе на произведенія, да знае нѣщо отъ тѫзи наукѫ. Всякой който е непосрѣдственно или и издалеко нѣкакъ заплетенъ въ единѫ какваѫ да е работѫ (а малцина щѫтъ сѫ намѣри които да не сѫ) непрѣмѣнно ще да има пуждѫ да разбира по нѣщо отъ математическытѣ, физическытѣ или химическытѣ особенности на тѫзи работѫ; на всякой такъвъ человѣкъ ще да му е потрѣбна біологія, но безъ друго ще да му е потрѣбна и соціологія. Дали ще успѣе или не въ това дѣто да си искарва сѫмъ хлѣбътъ, подъ което ный разумѣвамы, да ли ще може да ся поминува добрѣ, туй зависи много отъ знаяніето на единѫ или повече таквызъ наукы; може бы и не чакъ толкозъ раціонално да е то знаніе, но макаръ и емпирическы все трѣба да го знае.

Подъ изучваніето на единѫ коѭ да е работѫ дѣйствително ный разбирамы изучваніето на наукѫтѣ, но ако бы ще то и да не ся казва изучваніе на самѫтѣ наука. Добро основаніе въ наукѫтѣ има голѣмѫ важность не само отъ това, че тя приготвя за всичко онова, но и поради туй дѣто че раціонално-то знаніе струва много повече отъ практично-то знаніе. Освѣнъ това научното образованіе е потрѣбно не само за онозъ кой то желае да разумѣе, защо и какъ идѫтъ произведенія та и процессытѣ, съ които има той да прави като производитель или продавачь, но често е потрѣбно да знае защо и какъ ся правятъ и разны другы прѣдметы.

Въ този нашъ вѣкъ сѫдружественытѣ прѣдпріятія ся касаѭтъ до всякого — който е малко по-горѣ отъ простъ земледѣлецъ — като бы поискалъ да ся залови и у друго нѣкое прѣдпріятіе освѣнъ неговото, а когато ся касае до него то ще каже че неговата полза или добытъкъ зависи отъ знаніе-то му въ тѫзь наукѫ до коѭ-то ся касае тазь работа. Има случаи въ които рудникъ нѣкой е опропастявалъ много акціонери, защото не сѫ имали потрѣбнытѣ знанія и не сѫ могли въ прѣдпріятіе-то си да разберѫтъ че има минерали които спадатъ въ този слой задъ който нѣма каменны въглища. Безбройно пѫтя сѫ ся опытвали нѣкои да направятъ електромагнитическѫ машинѫ съ коѭто да замѣнятъ парѫ-тѫ; но тѣзи человѣци, които сѫ трошили пары за таквызъ работы, ако да сѫ знаяли общытѣ законы на отношенія-та на силытѣ, не сѫ щѣли да си хабятъ парытѣ въ таквозъ прѣдпріятіе, а щѣли сѫ да намѣрятъ по-добрѫ корысть при банкерытѣ. Всякой день ся капятъ человѣцы да зематъ участіе у нѣкои новы изпамѣрванія, които всякой, който е колко годѣ познатъ съ наукѫтѣ, на часътъ бы гы видѣлъ че сѫ ничтожны. Рѣдко да има человѣкъ кой-то да не ся е опытвалъ съ новы работы или мѣсто дѣто да не сѫ ся потрошили пары за нѣщо не възможно.

А когато ставатъ толкозъ чести и голѣмы загубы отъ лишеніе на специялны знанія, колко по-често и по-голѣмы загубы ще теглятъ онѣзи които не знаѭтъ наукы! До колкото процеситѣ на производителность ставатъ по-научны толкозъ повече ще бѫдѫтъ стицаніята покъсно, и спрямо това колкото акціонерскытѣ прѣдпріятія все повече ся распространяватъ, толкозъ повече научното образованіе става необходимо потрѣбно.....

По Въпросъ-тъ за „Духовно училище.

Отъ нѣколко врѣме нуждытѣ за повысоки училища за момчета и момичета зехѫ да ся осѣщатъ по-силно и да ся исказватъ по-често и настоятелно. За таквызъ училища много пѫти ся говори въ вѣстницытѣ и можемъ да кажемъ че ся е колко-годѣ разяснило, каквы ползы можемъ да чакамы отъ тѣхъ.

Но за училище, въ което да ся приготвятъ бѫдущитѣ наши свещеници, еще не ся е говорило на широко и не ся е представила нуждата му въ всичкѫтѣ си основателность. Между това тази нужда не е помалка отъ нуждѫтѣ за другытѣ училища; защото това училище ще приготвя учители не само за училищата и за младый възрастъ; но и за черковѫ, за домоветѣ, за улицытѣ, за всяко врѣме, за всяко мѣсто и за всичкытѣ възрасты. Другытѣ училища простиратъ вліяніето си до цѣлото общество но бавно и все по-слабо; а духовното училище дѣйствува направо и въ всичкытѣ области на общественый животъ.

Безъ духовно училище, основано въ собственото наше отечество, ный не ще можемъ да извлечемъ всичкытѣ ползы отъ народнѫтѣ си Черквѫ, защото нѣще имамы доста точно количество образованы свещеници, които да работятъ за свѣстяваніето на народа въ всичкытѣ му части, и еще защото образованіето на тѣзи духовны наставници не ще има народнѫ основѫ.

Нужда е прочее, голѣма нужда — да ся погрыжемъ за образованіето на бѫдущитѣ водители на нашій народъ. Но какъ и съ какво да помогнемъ на тѫзи нуждѫ? Тука е пытаніето. Събратътъ ни *Право* прѣдложи да ся основе духовно училище въ единъ отъ градоветѣ, дѣто ся види по-сгодно. Прѣдложеніето е добро и патріотическо; за това и ный го повтарямы къмъ всичкый народъ и къмъ онѣзи, отъ които зависи осѫщественіето му. Но ный повтарямы това прѣдложеніе не въ сѫщый видъ; ный отстѫпвамы въ нѣщо отъ мнѣніето на *Право*, колкото за духовното училище. Като говори за духовно училище, нашійтъ събратъ дава да разумѣемъ, че туй училище ся назначава за духовны лица и за духовно ученіе само. По много причины ный неможемъ да пріемемъ, а най вече на днешно врѣме таквозъ училище.

Ный имамы нуждѫ отъ свещеници, които да познаватъ не само богословіе, но които да иматъ и основателно свѣтско образованіе, за да познаватъ свѣтътъ въ който живѣѭтъ, и свѣтовнытѣ нужды на общество-то, което ще водятъ. Безъ това образованіе свещеници-тѣ всякога ще бѫдѫтъ чужды за общество-то и вліяніето имъ нищожно. Ведновременно като ся прогласятъ за невѣжественны въ свѣтскѫтѣ наукѫ, тѣ ще бѫдѫтъ отбутѫты, като „не отъ вѣка сего“ и чрѣзъ това бесплодно ще остане и духовно-то имъ ученіе. Ный искамы да вѣрвамы, че и събратътъ ни не иска да бѫдѫтъ нашитѣ свещеници едностраничиви и фанатическы. Прѣди да е *свещеникъ*, человѣкъ трѣба да бѫде *человѣкъ*; а това може да ся достигне чрѣзъ едно по-широко и общо образованіе.

Ако ся назначи само за духовнытѣ, духовното училище никога не ще напълни онѫзи голѣмѫ дирѫ, която ся е отворило и постоянно расте между народа и духовенство-то ни. Въ малко врѣме въспитанцытѣ на едно таквозъ училище ще съставятъ особенно съсловіе, особенѫ кастѫ, която ще поддържа старинѫтѣ и на коѭто точката за опираніе ще бѫде не за полза, но за вредѫ. За доказателство на това могѫтъ да послужатъ всичкы чисто-духовны училища по чуждытѣ страны.

Отъ таквозъ зло никога не быхмы ся бояли, ако да ся дадеше на това училище друго устройство. Намѣсто да бѫде исключително духовно и за духовны, то трѣба да бѫде общо, за всичкытѣ съсловія. То трѣба да бѫде една добра гимназія, въ коѭто да ся приложи единъ курсъ отъ двѣ годины за богословіето. Когато юношытѣ свѣршатъ гимназіалный курсъ и получатъ онова общо образованіе, което е нуждно за всякого; тогазъ онѣзи които желаѭтъ могѫтъ да останѫтъ въ богословскыйтъ класъ и да ся приготвятъ за священическѫтѣ службѫ.

Като ся нареди така, училището ще принося несравненно по-голѣмѫ ползѫ. Найнапрѣдъ то ще образува сыноветѣ на всичкытѣ съсловія; то ще приготви добры свещеници; то ще съединява духовно-то съсловіе съ міряныгѣ чрѣзъ общото ученіе и чрѣзъ постоянно-то съприкосновеніе на еднытѣ съ другытѣ еще въ стѣнытѣ на училището; то ще бѫде, найсетнѣ, достѫпно на всякаквы улучшенія, когато чисто духовно-то училище е осѫдено на всегдашнѫ неподвижность.

Таквызи сѫ нашитѣ мысли за устройство-то на духовно-то училище. Ный ще ся повърнемъ и пакъ върху този прѣдметъ.

Разногласіята по Черковно-то ни устроеніе.

Да ли человѣчество-то е винаги способно за свобода, и да ли му сѫ за зло свободнытѣ разискванія. Само единъ лѣкъ има за да ся цѣри злото, което происхожда отъ ново-придобыта свобода, — той е само свободата! Когато единъ затворникъ излѣзи отъ тъмница-та, той едвамъ прѣнася слънчовата свѣтлина; той неможе да различава цвѣта на шаровитѣ, или да познава лицата; но цѣра му не е да ся закара пакъ въ тъмница-та, но да ся обучава да гледа слънчовитѣ зари. Сіяніето на истината и волностьта за први пѫть ослѣпява очитѣ на хората или на народитѣ, които сѫ станѫли като полуслѣпи въ нравственыя затворъ, но нѣка имъ ся позволи да проглѣдатъ на свѣтлината и що привикнѫтъ на заритѣ ѝ. Въ нѣколко години человѣцитѣ ся научаватъ да размышляватъ, крайны-тѣ стрѣмленія на противоположнитѣ мнѣнія стихватъ; непріятелскитѣ теоріи ся поправятъ една друга; расцилѣнитѣ части на истината преставатъ вече да ся борятъ, и захващатъ да ся сдушаватъ; до като най-послѣ единъ начинъ за правосѫдіе и порядъкъ ся извлече отъ неразбраныя хаосъ.

Мнозина политици въ старо врѣме сѫ мислили и потвърждавали като правило и даже като очевидно прѣдложеніе, че никой народъ не трѣба да ся освобожда-ва, до като не е достигнѫлъ до този степень щото да ся ползува отъ свободата си. Но туй правило е сгодно и достойно за онзи лудъ, въ стара една прикаска, който былъ ся заклелъ да не стѫпва въ вода, до като не ся научи да плава! Ако да трѣбаше человѣци-тѣ да чакатъ за едно какво да е свободно устроеніе до като станѫтъ умни и добри въ не свободны разискванія, тѣ трѣба на вѣрно да чакатъ во вѣки вѣковъ!

Върху разглеждание-то на Уставъ-тъ

Господине Редакторе!

Като получихме Устава за устройството на Екзархата и като го разгледахме съ надлежното вниманіе, ный намѣрихме въ него много членове, които не могатъ и не трѣба да са оставятъ безъ забѣлѣжваніе и върху които е потрѣбно вниманіето на представителитѣ.

8-й членъ отъ Устава говори, че Екзархіята са управлява духовно отъ Св. Синодъ, а епархіитѣ отъ Митрополиты и Епископы.

Трѣба да са каже: Екзархія-та са управлява отъ Ексархійскый Смѣсенъ Съвѣтъ, а Епархіи-тѣ — отъ Епархійскытѣ смѣсены съвѣты.

Екзархата не е нито само отъ духовны-тѣ, нито само за духовны-тѣ, та да са предаджтъ духовнытѣ работы само на тѣхъ. Черквата е на сичкытѣ класове, на цѣлъ народъ; на сичкый народъ прочее принадлежи и водяніето на черковно — духовнытѣ работы. Отличіе-то на духовнытѣ не състои въ това — да държатъ въ ржцѣтѣ си сичкы-тѣ духовны работы, а въ черковнитѣ службѫ. Да са мысли, че сичкый народъ, сичкытѣ бѣлцы сѫ лишены отъ духовность и че трѣба да са държатъ далечь отъ духовнытѣ работы,— това е една нелѣпость, кой-то може да поддържатъ само калугеры-тѣ. Опыта на сичкытѣ предшествующи вѣкове ны увѣрява, че духовны-тѣ не сѫ по-горны ни по умѣ, ни по-нравственность. Кога е тѫй, тый неправедно си присвояватъ исключително господство въ духовны-тѣ работы.

Ный повтаряме, по този случай, предишны-тѣ си препоржванія за сливаніе на Синода съ Съвѣта въ единъ Смѣсенъ Съвѣтъ. Безъ това сліяніе ще има постоянны причины за раздоры и главоболія, та и самытѣ Архіереи не ще иматъ мира между двѣтѣ тѣла и не ще знаятъ къмъ кое да склонятъ.

Въ членъ 32-й са казва, че духовнытѣ членове на Екзархійскый духъ. Съвѣтѣ ще слугуватъ по 4 годины, а въ членъ 40-й са говори съ тъменъ языкъ, че свѣтскытѣ членове ще слугуватъ само по двѣ години. — Защо е тая разлика? Не е ли по-добрѣ сичкытѣ членове на смѣсенытѣ Съвѣты да слугуватъ по равно врѣмя.

Членъ 49-й говори, че записанытѣ въ синодалный каталогъ духовны лица, които са готвятъ за Архіерейскый чинъ, ще са намиратъ подъ непосрѣдственото надзирателство на Синода; че тѣмъ ще ся даватъ службы и че за тѣхъ ще си има епіятъ Синода.

Този членъ трѣба да са уничтожи съвсѣмъ, защото е вредоносенъ за народа. Той клони къмъ размноженіе на калугерытѣ въ народа, като имъ обеспечава единъ спокоенъ и добъръ животъ подъ сѣнкятъ на Синода. Калугерытѣ сѫ за мънастырытѣ; а за общественнытѣ службы по епархіитѣ народа има другы хора, има священицытѣ.

Този членъ казва еще, че таквози лица ще са настаняватъ и при владыцытѣ, като діаконы протосингели и другы. Но и тука нѣма правдѫ. Ако трѣбатъ хора за Епархіи-тѣ, епархіалны-тѣ съвѣты ще намѣріятъ много по-добры въ бѣлото духовенство. Нѣма слѣдователно нуждѫ да ся настаняватъ отъ Синода и да са налагатъ господарскы на народа; народа самъ-си ще търси хората, които му трѣбатъ.

Членъ 106-й, като опредѣля длъжностытѣ на Синода, казва, че той ще са грыжи за духовны-тѣ училища и за духовнятѫ книжнинѫ.

Съ тоя членъ Синода дава да разберемъ, че той разбира назначеніето си само въ грыжытѣ за духовенството. По този начинъ, духовенството еще отъ сега отдѣля нуждытѣ си отъ народнытѣ и са постава въ положеніе на единѫ кастѫ, които мысли само за себе си. Ный мыслимъ, че този членъ трѣба да са измѣни и ди са каже: *Смѣсенный Екзархійскый Съвѣтъ ще промышлява и за свѣтскытѣ и за духовнытѣ училища.*

Службата на духовнытѣ е обществена служба, а не служба на едно съсловіе. Кога е тѫй цѣлото общество трѣба да надзирава таѩ службѫ и да са грыже за сичко онова, което прави таѩ службѫ по-съвършенѫ. Тѫй сѫщо и духовнитѣ трѣба да иматъ предъ очи нуждытѣ на цѣло общество, а не само своитѣ.

Подъ бѣлѣжкѫ г) въ сѫщый членъ са казва, че Синода ще бѫде и цѣнсоръ на духовнятѫ книжнинѫ и че той не само ще осѫжда крывовѣрнытѣ книгы, но еще ще предава издателитѣ на Правителственото наказаніе.

Това правило е срамъ и безчестіе за днѣшно врѣмя и голѣмо пятно на комисіятѫ, която го е написала. То е противно на сѣко право и на свободѫ-тѫ. Сѣкый има право да мысли и да си изказва мыслитѣ, както ще, Никой не може да му отнеме това право. Само нашій Синодъ си присвоява таквѫзи власть за усрамяваніе на Българскый народъ, който толкова врѣмя е выкалъ срѣщу подобны, не по-малкы, притѣсненія отъ Грьцкытѣ владыцы. Споредъ този членъ Синода ще има силѫ и право да задушава сѣкый гласъ, който не му иде на смѣткятѫ и който са обади срѣщу злоупотрѣбленіята на суевѣріето. Сѣко мнѣніе, малко противно на интересытѣ на духовенството, ще са представи като нападаніе на вѣрятѫ и ще са осѫжда, тѫй щото и вѣстницы и книгы ще завысѩтъ отъ произвола на нѣколко черноглавы и ще са спиратъ сѣкого по тѣхното искаціе. Безъ свободнѫ мысьль нашій животъ ще са обърне на невъзмѫтимо блато, дѣто суевѣріето ще приспива сладко-сладко сѣкого, който има честь да са чете отъ высокодостойно-то съсловіе на духовенството.

На съчинителитѣ на този членъ трѣба да са науми, че властьтѫ на духовнытѣ не са простира по-надалечь отъ увѣщаніето. Като пастири и учители духовнитѣ иматъ право да предпазватъ стадото си отъ лъжливытѣ мысли; но като хора и християне тый нѣматъ право да простиратъ това предпазваніе по-далечь отъ увѣщаніето. Тѣхна длъжность е да покажатъ крывото на книгятѫ въ проповѣдьтѫ си и чрѣзъ печата: народа ще слуша и ще цѣни. Но да запрѣщаватъ свободятѫ на мысьльтѫ и на словото съ силѫ, до това нѣматъ право да са простиратъ. Инакъ тый показватъ че иматъ лоши намѣренія и слабѫ вѣрѫ въ своятѫ правотѫ.

Този нелѣпъ членъ трѣба да са уничтожи прочее, ако искаме Іерархіята ни да са ползова съ уваженіето на свѣта и да не са постави изведнаждь въ враждебно положеніе къмъ народа.

Членъ 109-й, подъ забѣлѣжкѫ ж) казва, че една отъ длъжностытѣ на Екзархійскытѣ Съвѣтъ и Синодъ, ще бѫде — да прѣглеждатъ смѣткытѣ на мънастирскытѣ и черковны общины.

Колкото за мънастырскытѣ смѣткы, това прѣглеждаціе е и право и умѣстно е едно защото мънастыритѣ сѫ на Екзархата, а друго защото мънастырскытѣ смѣткы не сѫ сѣкога безъ нередовности; нъ смѣткытѣ на черковнытѣ общины нѣматъ нуждѫ отъ Синодското прѣглеждаціе, додѣто сѫ общинытѣ и подыръ тѣхъ Епархійскытѣ Съвѣты.

Членъ 120-й ни показва случайны-тѣ приходы на владыцитѣ и ны учи, че само отъ нѣколко вида отъ тѣзи приходы ще са ползуватъ общинытѣ. Като зематъ половинятѫ; а другытѣ ще оставатъ всецѣло за владыка-та, както и редовны-тѣ дажбы (владычината?)

Членъ 125-й ни казва, че отъ тѣзи дажбы ще са поддържа владыката и сичкытѣ сингели, діаконы и сѣкакви другы праздны ржцѣ около него.

Отъ този членъ са види, че рѣшеніето на въпроса не е было за никого другыго, освѣнь за сингели и др: подобны, и че Българскытѣ владыцы не ще бѫдѫтъ подражатели и прѣемницы на смиренытѣ Апостоли, нъ подражатели на въсточнытѣ сатрапы и сластолюбцы съ голѣмы доходы и свиты. — Който е родолюбивъ и почтенъ Българинъ, той никога не ще допусти таквѫзи язвѫ въ нашій народъ. Ный чакаме прочее отъ представителитѣ едно енергическо съпротивленіе на този членъ.

Наша-та община така мысли за владышкы-тѣ приходы: сичкытѣ доходы, редовны и нередовны, нъ предвидены (като: владычината, парясваніе, вула, ифоресваніе и др:) трѣба да влазятъ въ епархіалнятѫ кассѫ и да бѫдѫтъ подъ управлението на епархійскый Съвѣтъ; а на владыцытѣ да са опредѣліятъ заплаты скромны, каквото прилича на Хр. пастыри. На владыката да бѫдѫтъ и сичкытѣ случайны, нъ непредвидены доходы (като: водосветъ по кѫщытѣ, погребеніе, вѣнчило и проч.

Членъ 121-й казва, че владыката ще служи даромъ само 7 пѫты въ годинятѫ а сѣкый другъ пѫть ще служи съ пары.

Този членъ е една подигравка съ вѣрятѫ и съ народа. Владыката зема заплатѫ и доста голѣмѫ, само и само за службятѫ си на черковятѫ; неговото назначеніе е такожде черковната служба, дѣ остава сега тая служба, когато ни казватъ, че владыката ще си продава службятѫ сѣкый пѫть? Ако нѣмаше владыката заплатѫ, ный щѣхме да разберемъ, защо си продава службятѫ; нъ като му са плаща добрѣ, не знайме защо е и друго второ купуваніе на службятѫ му. Плакахме отъ грабителствата на гьрцытѣ; нъ сполетѣхме на по-голѣмы. — Ный препоржчваме доброжелателството и безкористіето на нашитѣ калугеры на сичкытѣ тѣхны пріятели.

Членъ 126-й говори, че за посрѣщаніе на общытѣ нужды на Екзархіятѫ и на Епархіитѣ ще са налага на послѣднытѣ едно даждіе, равно на онова, което ще са плаща на владыцитѣ.

Намъ са ще да мыслимъ, че и това правило си нѣма мѣстото. Когато черковнытѣ приходи влазятъ въ епархійскытѣ кассы и са употрѣбляватъ не по кефа на владыката, а по нуждытѣ на мѣстото; тогава нѣма нуждѫ да са расхвьргатъ новы даждія. Владычината, расхвьрлена въ едно достатъчно количество, ще покрые сичкытѣ разноскы на епархіятѫ и на екзархіятѫ.

Като туримъ тука и членоветѣ за избираніята, ный призоваваме върху сичкытѣ дълбокото вниманіе на сѣкый представитель. Ный сме убѣдены, че достойнытѣ представители никога не ще склонятъ да подпишятъ правила, отъ които ще излѣзе пагубѫ на народа. По добрѣ е да изгубимъ благоволеніето на сичкытѣ духовны на свѣта съ нашето неподписваніе, нежели да предадемъ народа на нѣколко души, ако щѫтъ бы и митрополиты.

Една Община.

* * * 27 Януар. 1871.

Както всѣкый Българинъ има пьлно право да дава мнѣніето си върху въстановление-то на Българскѫ-тѫ Ексархія сѫщо тъй мысля че не ще да е излишно да кажѫ и азъ нѣколко думы въ това обстоятелство, когато вече представителитѣ дойдохѫ.

Колкото до сега чрѣзъ вѣстницы-тѣ да ся е писвало върху разглѣдваніето на Уставътъ, гледамъ че по-повишето клонятъ и казватъ че не трѣбва да ся мешатъ въ засѣданіята на представителитѣ комисарскытѣ членове, и азъ съмъ на това мнѣніе, нъ мысля че не ще да бѫде злѣ да изберѫтъ представителитѣ единъ или отъ комисарскытѣ членове да бѫдѫтъ двама въ засѣданіята на представителитѣ, за да доказва върху какво сѫ си основували та сѫ турили тѣзи членове, и какво ще произлѣзе ако единъ членъ стои тъй както сѫ го направили, и тогава по-добрѣ ще можатъ да размыслятъ, само ако сѫ непородятъ помежду имъ прѣнія); защото Уставътъ е направенъ тъй темно та има на нѣколко мѣста да ся разумѣва двоемысленно.

Въ Уставътъ писва іоще че отъ Ексархътъ ще ся изискува да гледа за направятѫ на Българскятѫ черквѫ на Балатъ, тъй сѫщо за училищата, а пакъ ни що не споменва за онѣзи Българчета ученици, които сѫ въ страство, а най-повише въ Цариградъ да ли трѣбва и тѣхъ да пагледва, когато гледа Българчета да влазатъ въ чужди училища както малкы тъй и голѣмы, освѣнь що незнаятъ нищо Граматика на матерныятъ си языкъ, но іоще и отъ катихисисъ никакво понятіе нѣматъ. Трѣбва ли тъй да си останатъ и за напрѣдъ! Като не сѫ е потрудилъ заради това грѣцкыя патріархъ да ли не трѣбва и ные!

Послѣ, калугери-тѣ които обыкалятъ както изъ Българія тъй сѫщо изъ Тракія и Македонія, да ли трѣбва да ся зематъ и тѣ подъ управлението на Ексархътъ и да имъ ся запрѣти да не отиватъ тъй често по просія и ужь да сѣятъ благословія, и когато ще отиватъ какъ трѣбва да ся обносатъ и какво са изискува отъ тѣхъ! А не както сега често сѫмъ гледалъ да ся случватъ въ едно село не по голѣмо отъ 100 кѫщи по три, четворица калугеры още и по нѣкоя калугеркѫ за просія: едни за святи Богородица, другы за святый Пантелеимонъ, другы незнамъ за кой манастирь; а пакъ единъ нѣма да сѫ осѣти нѣщо да поучи народътъ и да го извади отъ заблужденія. Ще гы видишь кой си пазарува конь, кой сѫ прѣпира съ селянетѣ че не му дале много жито или друго а пакъ нѣкой и прѣзъ нощь да побѣгне..... Такыва калугеры не само що наносатъ укоръ на калугерството, но іоще на сичкыя Българскый народъ. Сега пытамъ трѣбва ли прѣдставителитѣ да обърнятъ вниманіе и врьху тѣзи нѣща или ще гы оставятъ като послѣдны работы.

Единъ Българинъ.

Каквы сѫ Духовны-тѣ ни Лица.

Прѣли да започнѫ да описвамъ каквы сѫ духовны-тѣ ни лица и съ какво ся тѣ отличяватъ помѣжду народа или стадо-то Христово, което Господь нашь е спечелилъ *кровію своєю* и което отъ толкозъ вѣкове съхранява и низи вѣрѫ-тѫ и любовь-тѫ по мѣжду си, макарь и да е прѣтѫрпѣло различны мѫкы и гоненія отъ непріятели-тѣ на Евангеліе. Свѣтлинѫ, която разсѣяѫ гѫсты-тѣ мрачны облаци отъ невѣжество; Нека по добре докажемъ прьво каква тѫжесть има тѣхный санъ по мѣжду другы-тѣ и споредь нея съ какви качества трѣбва да ся отличяватъ. — Пастырскый санъ както значи спорядъ св. Писаніе е нѣщо по горне на стьпенъ отъ всички-тѣ другы, като основа на благочестіе-то по мѣжду народа, като пазитель на стадо-то Христово, като рѫководитель и проповѣдникъ къмъ всяко добро и слѣдоват. като наслѣдникъ на искупителъ-тъ нашь, можемъ най-убѣдително да заключимъ, че то има най голѣма тѫжесть и спорядъ това и отговорность голѣма. Стадо-то Христово, което тѣмъ е повѣрено, като убѣдено въ тѫзи неопровергаемѫ истинѫ, не е прѣстанало отъ да увѣжява и показва страхопочитаніе и любовъ сърдечнѫ къмъ тѣзи лица, които носятъ това званіе. Свидѣтелство на това нека ни послужи 12-годишній въпросъ. Слѣдователно тѣзи лица които ся натоварены съ тойзи толкозъ уважаемъ санъ и на които е повѣрено словесно-то стадо Божіе, нетрѣбва ли да ся отличава съ нѣщо си? Да! Спорядъ слово-то Божіе тѣ трѣбва да бѫдѫтъ: кротки и тихи; свѣтъ міру; соль на земѩ-тѫ; не своихъ си искатъ, но бližняго къ созданію. Но за жалость! въ сегашни-тѣ врѣмена мнѫчина сѫ които познаватъ това, слово-то Божіе е настранѫ и всякой гледа спаси Господи за въ джобъ! и спорядъ това св. Санъ не е вече въ първото си прѣдназначеніе, святость, чистосърдечіе и добромысліе, съ които искупитель-тъ нашь Іис. Христосъ го е установилъ. Днешній 19-ый вѣкъ, като вѣкъ на просвѣщеніе и напрѣдъкъ на всичко-то человѣчество; като вѣкъ за свѣтлинѫ и въ най-мрачны-тѣ мѣста, въ които лучи-тѣ на Ев. Свѣтлинѫ още не сѫ проникнѫлы; като вѣкъ за наслѫжденіе отъ създадены-тѣ за человѣка твари; като на послѣдъкъ вѣкъ за единство и братско съгласіе; изискватъ си отъ него най-голѣмы рѣвностны старанія и трудове, за да бѫдемъ спорядъ слово-то Божіе въ соединеніе вѣры и единомысліе; нъ то напротивъ отъ денъ на день изпадва въ униженіе, а спорядъ това и уваленіе вѣрѫ-тѫ въ стадо-то Христово, безъ да обърнятъ вниманіе на длъжность-тѫ си и прѣдназначеніе-то на тѣхный санъ.

О облечены въ този санъ лица! познавате ли и оцѣнявате ли тѫжестьтѫ на вашій санъ? Удобрявате ли постѫпки-тѣ си прѣдъ повѣреното ви стадо? Познали ли сте отговорность-тѫ, който ще дадете прѣдъ Бога? Мысліѫ да сте прочели думытѣ на самаго Іисуса Христа, който казва: "горе вамъ иже расточисте овци пастви моея". Но ето отъ това явно може да ся заключи, че ако бѣхте обѫрнѫли вниманія на него; то вы бѣхте вѫрнѣли по прѣдназначенный ви пѫтъ и бѣхте ся съображавали спорядъ тѫжесть-тѫ на сана ви. За доказателство на това нека ни послужи нашійтъ ..... Архимандритъ (який примыслихмы за по-добрѣ сега да смѣлчимъ името на това духовно лице)

Негово высоко прѣподобіе, като свѣршилъ незнаемъ вече дѣ Богословскый курсъ, като ся отличилъ съ най добри познанія, качества и характери душевны, както и поведеніе свято; бѣ прѣпоржченъ като за вмѣсто Владикѫ въ цѣлятѫ ни Епархіѩ и въ растояніе на три годины, цѣлото Българ. населеніе, като изнурено отъ тѫжкый яремъ на фанаріоты-тѣ; гледахѫ на него като на самаго Бога. Отъ горѣщятѫ и пламеннѫ любовь къмъ Него, народа го прѣпоручи на всичкы за такъвъ и ходеше да събира волнѫ-тѫ помощь отъ населеніе-то, който по Царскѫ милость ни ся дозволи за подържаніе на бѣдны-тѣ ни заведенія и съкрѣчено да поучава стадо-то като нѣмъ проповѣда миръ, тишина, съгласіе и напрѣдъкъ. А откакъ събереше реченѫ-тѫ помощь, свѣтлия му за труда ся земаше 15-хиляды грошов-

це, съ които ся распорѣждаше най добрѣ.

За възмездие на тѫзи народнѫ къмъ него любовъ. Негово Высокопрѣподобіе, зная напоследъкъ какъ да ся отнесе най прилично съ народа и да му изрази признателность-тѫ си. И сто какъ: Намѣсто да бѫде соль на землѭтѫ, а той станѫ стница, на мѣсто свѣтъ, а то мракъ, на мѣсто кротость, а то звѣрство!

Народа на послѣдъкъ като го проводи да събере помощь-тѫ отъ населенията, той какво правеше по селата? Най страшни тиранизми и неприличны дѣла, съ единѫ рѣчь цѣлъ кѫрджалія, недостигаше само жены на срѣща да играѭтъ! А най-напослѣ сѣдонѫ на хорский потъ безъ да доде смѣкѫ на извѫршены-тѣ си дѣла.

Ето какви сѫ нашитѣ духовны лица и сто имъ богословіята. Съ тѫзи си постѫпкѫ Негово Высокопреподобіе друга полза не принесе, освѣнь да ся затвори училището и да ся изпѫдятъ учителитѣ. Какъ може здравый умъ человѣческый да пріеме това въ този просвѣщенъ вѣкъ и да ся подчини на такыва лица, които заслѣпены отъ срѣбролюбіе, гледатъ да опропастѭтъ народнитѣ срѣдства, съ които ся поддържа? какъ може да търпи, като гы гледа че искатъ да стѫпятъ на врата на народа и да му пѭтъ немилостиво кръвтѫ? Това безъ да простирамъ на дълго, оставямъ да благоразсоди Читающата публика.

Единъ отъ спомоществователитѣ ви.

Наши-тѣ доброжелатели

Пріятели и доброжелатели нѣкои, за доброто ни, види ся, за да съберемъ по-скоро толкозъ нуждното за подкрѣплението на листътъ ни предплащаніе, постарали ся да распръснѫтъ благопріятнитѣ слухове че "Македонія щѣла да спрѣ или че была и на спираніе. Ако тѣзи слухове сѫ отъ нашето извѣстіе за нуждитѣ въ които ся намѣрваме, то не е да ся боятъ нашитѣ абонаты, защото това зависи отъ тѣхъ, както имъ и казахме, и тѣхното поспѣшно внасяніе на предплатѫтѫ не само може да въздържи "Македоніѭ„ отъ прѣставяніе, но може да ѭ направи и по-пергавѫ въ излѣзяніето ѝ. Колкото за страхуваніе на въспираніе отъ другѫ странѫ, най ще ся ограничимъ да споменемъ на читатели-тѣ си че врѣмето на періодическо-то ѝ залитяваніе далеко е; три години "Македонія„ не е излѣзвала освѣнь въ таковазъ прѣме, все когато спомоществованіята сѫ были при подновяваніе, както бы казало *Право*, но четыри годишній опытъ ны научи вече да избѣгваме туй плъзгаво мѣсто на періодическото на паданіе, и най искаме да вѣрваме че за напрѣдъ туй нещастіе нѣма да ся случи съ насъ. А колкото за онѣзи които имъ ся ще да нѣма "Македонія„ и бѣсуватъ за спираніето ѝ, що имъ кажемъ че гы блазни празна надежда, яко бы да мислятъ че вѣстницитѣ ще падатъ и станатъ, по тѣхнитѣ бѣгъ кефъ.

Абонатитѣ на "Македонія„ не трѣба да послушатъ изъ видъ едно твърдѣ ясно явеніе въ исторіѭтѫ на нашитѫ младѫ и слабѫ журналистикѫ. Отъ 11—12 разны вѣстницы и періодическы списанія, които сѫ ся появявали до сега по языкътъ ни въ разны врѣмена и на разны мѣста, много отъ тѣхъ основаваны и съ капиталы и подъ покровителства и безъ да сѫ прѣкарвали таковазъ опасности на паданіе отъ подхлъзваніе, прѣставѭли сѫ всичкы почти отъ лишеніе на поддържаніе, прѣставали сѫ и не сѫ ся подновявали. *Македонія* основана безъ капиталы, безъ покровители, при всяко тежко паданіе, въставала е все по-жива и по-пергава: ще кѫде прочее че не е пропадниото на нѣстинитѣ отъ външно сплъваніе, но отъ равнодушието на абонатитѣ, отъ което "Македонія„ най-малко е страдала, а и сега ся надѣе че не ще пострада, толкозъ тежко до колкото си позволяватъ да мислятъ нѣкои отъ нашитѣ доброжелатели.

Освѣнь туй ный можемъ да увѣримъ нашитѣ абонаты че и въ такъвъ непріятенъ и нежелаемъ случай на ново нещастіе, *Македонія* нѣма да остане дължна и е готова всякога или да достави на абонатитѣ си другъ листъ отъ сѫществующитѣ, споредъ желанието имъ, или да имъ повѣрне колкото имъ остане дължна въ пары яко бы искали.

Ный смы спомасы напастинѫ, но всякога смы ся старали да бѫдемъ почтени въ земанието и даванието си, забавяли смы нѣкои издѣженія но никога не смы гы забравяли. За голѣмъ недостатъкъ ни ставятъ нѣкои че смы были лакомы за пары, не отказвамы на отрѣзъ че не смы, но яко смы были лакомы, всякога смы искали да заслужимъ оная за което смы ся лакомили; а кой е нелакомый, нека дойде прѣдъ да вѣрли камъкъ прѣзъ насъ. Нека не кажѫтъ нашитѣ порицатели че смы оплѣвали нѣкого или смы го съ измамѫ глобили, или смы ся отказали въ оная, съ което смы могли да послужимъ и помогнимъ за *общото добро* было съ пары, съ трудъ и съ думѫ и яко бѫдемъ уличены въ противното, ный самы да си ископаемъ гробътъ, да ся махнемъ отъ свѣтътъ, да не загрозяваме съ нерадолюбіето и нечестието си другитѣ по-родолюбивы и достопочтены отъ събратята и съвародницитѣ си. Но не е работата въ това.

Слуховетѣ за прѣставанието на "Македонія„ не сѫ освѣнь най-калпазанското оружіе на противницитѣ ни въ борбата имъ противу насъ, съ распръсваніето на тѣзи слухове, както и съ обнаваніето въ лакомство, тѣ искатъ да подкопаѭтъ единственитѣ основѫ на листътъ ни — благоволението на народътъ къмъ него; тѣ искатъ да *отбѣѭтъ негодѫ помощь* за поддържанието ни, и съ това да убѣѭтъ независимостьтѫ на *Македоніѭ* въ разсмѣтването на народнитѣ ни работы; съ това тѣ искатъ косвено да ны принудятъ да ся подчинимъ на волѭтѫ и хотѣнието имъ, да клечимъ прѣдъ тѣхъ съ подлизвическото оная *"ущедри мя да пою тя„*. Но нѣма да гы слѣти. И да вракатѣ тѣ и да крикатъ ный ще вървимъ въ пѫтътъ си, ще гы блъскамы и ще ся карамы съ тѣхъ *за народътъ*, за правдинитѣ му, а съ самыйтъ народъ за парѣтѣ му, защото му служимъ и искамы да му служимъ но не бадехана, "За бадехана, казва, пословицата и бащинъ гробъ ся не копае„ и "безъ пары нищо невърви.„

ПОВОДЪ.

По който ся задлъжава Варненскый Прѣдставитель, да дѣйствува при разглѣданието и удобрѣнието на Прчвѣменный *Уставъ* въ бѫдѫщый Екзархійскый Съборъ въ Цариградъ.

1-во Прѣдставителятъ на Варненскѫтѫ Епархіѭ ся задлъжава да работы касателно до точкытѣ на Устава подъ ржководството на Почитаемаго Г-на Петка Р. Славейкова.

2-ро Въ Интереса на Българского населеніе въ цѣлъ Мютесарифликъ, градътъ Варна непрѣмѣнно трѣба да остане сѣдалище на Българскый Епископъ.

3-то Народно-то желаніе на цѣлѭтѫ Варненскѫ Епархіѭ е: Народътъ направо да си избира священицитѣ, и священицитѣ заедно съ Народътъ — Епископытѣ, а Епископытѣ заедно съ народътъ — Екзархътъ. Избираніе-то на Екзарха, трѣба да бѫде повѣрмѣнно и Варненскый Прѣдставитель е длъженъ въ тоя случай да ся произнесе.

4-то Лицето, което ще ся означи за Архіерей въ Варнѫ, освѣнь изискуемытѣ отъ санъ-тъ Му качества непрѣмѣнно трѣба да познава языцитѣ: Грѣческый и Османскый.

5-то Училищата да бѫдѫтъ подъ непосрѣдственыйтъ надзоръ на Екзарха; но вътрешнѫтѫ имъ организаціѭ, ще принадлежи исключително подъ управлението на мѣстнытѣ общини, до когато нашытѣ учени мѫжіе съставятъ общѫ програмѫ, по коѭто да ся управляватъ всичкытѣ учебны заведѣнія въ цѣлъ Българскѫ Екзархіѭ.

6-то Въ Царегрѣдъ да ся създа едно народно Българско висше учебно заведѣніе съ срѣдства и поддържанието на цѣлій Българскый народъ.

7-мо Вѣчилата на всякѫ Епархіѭ отъ Екзархіѭтѫ, трѣба да бѫдѫтъ по равно число, за да бы могли по тозы начинъ годишны-тѣ платы на Владицитѣ да бѫдѫтъ равномѣрни и дѫбытѣ народны еднаквы за да ся избѣгнѫтъ интриги и раздоры мѣжду народа и самы-тѣ Архіереи.

8-мо Свобода, както за добрытѣ и похвални дѣла на бѫдѫщытѣ народны дѣйци въ Іерархіѭтѫ на Екзархатътъ, были духовны или мірскы, ще ся похваляватъ чрѣзъ печатътъ; Тъй сѫщо и всичкытѣ злоупотрѣбленія и лоши постѫпки да ся изобличаватъ чрѣзъ всичкытѣ народны органи, стига то да бѫде истинно, и безпристрастно.

9-то Епархійскытѣ Владишки доходи да ся събираятъ отъ мѣстнытѣ общины чрѣзъ посрѣдството на сѫщый Епископъ и като ся заплати указанатѫ суммѫ на Архіерейскѫтѫ годишнѫ платѫ остатокътъ да служи за поддържаніе на училищата въ Епархіѭтѫ.

Тыя членове сѫ, които по-горѣ изложихмы и по които само е длъженъ Прѣдставителятъ ни да слѣдва безъ да е въ право да измѣни нѣщо, освѣнь по вышегласието на другитѣ Екзархійскы прѣдставители; а друго яче трѣбва да постоянствува за испълнението на горнытѣ, защото това е нашето желаніе и нуждѫтѫ на мѣстото ни.

Града Варна, като ся гледа за сѫщый Българскы, а въ Высокый Царскый Фермѫнъ ся исключава отъ Българскый Екзархатъ и като непознаваме по коѭ причинѫ ся отлѫчила Варна на единѫ; задлъжава ся народный ни Прѣдставитель врѣхъ тѫзъ точка да ся труди поправедно да иска присъединението на Варнѫ при Българскый Екзархатъ. Ако това ни ся откажѫ, запазвамы право да повикамы Прѣдставителятъ си да ся вѫрне въ Епархіѭтѫ, свършилъ или не свършилъ мисіѭтѫ си; а въ противенъ случай ся лишава отъ правата си и заплатѫтѫ си, понеже е длъженъ до има непрекѫснѫто взаимнописаніе съ избирателитѣ и Църковного Настоятелство на первенствующый градъ.

Всичкытѣ гореизложени десять члена по вышегласіе и общо удобрѣніе, като гы намѣрихмы умѣстни спорѣдъ нуждата на мѣстото ны удобрихмы гы и подтвърдихмы съ собственытѣ си подписи и печаты.

Варна 22 Януарій 1881,

Слѣдуватъ Черковныйтъ печатъ и 20 подписа

Допискы на "Македонія„

Гумендѫа (село въ Воденскѫтѫ епархіѭ) туй село има около петь стотинѫ кѫщы и всичкѣ части Българскы; жителитѣ му сѫ трудолюбивы и твърдѣ дѣятелни; тѣ живѣѭтъ съ земледѣліе и копринарство. Въ него до преди единѫ годинѫ врѣмо за народность не ся слушаше нищо, но по послѣ, като осѣтихѫ и поз-хѫ и Гумендѫонци че безъ народно образованіе и ученіе нѣма нищо добро, пожелихѫ да си доведѫтъ и тѣ Българскый учитель, който да учи и просвѣщава челядьтѫ имъ на языка имъ и слѣдователно донесохѫ си за такъвъ Господина Христо Михаилова Айватовалія (Айватово е и то село отъ сѫщѫтѫ епархіѭ) тозъ мѫжъ отвори училището имъ и въ малко врѣмо ученицытѣ му показахѫ блистателны успѣхы; но Воденскый Агатангелъ не закъснѣ да наковлади и него прѣдъ Царското Правителство въ Пазарь (Гумендѫа граждански зависи отъ Пазарскыйтъ или Енидже-Вардарскыйтъ каймакамлѫкъ) за бунтовникъ и прочее, и Пазарскыйтъ каймакаминъ безъ да поиска по добры съвѣтѣніи за учителя испрати го въ Солунъ като му каза че безъ владишко позволеніе не може да отвори училището, или поне долѣто не донесе отъ Солунскыйтъ Валія смирениѫ. Учителя го придружи до Солунъ и единъ Гумендѫанинъ Г. Димо Румянлієвъ, но и тукъ работата не ся рѣшава положително. Солунскыйтъ Валія гы испраща на мютесарифина а той гы испратилъ съ едно: *хайде гытала*. Тѣ, като помислили отъ това че работата имъ е свършена, вращатъ ся въ селото си и пакъ си отварятъ училището; но ожесточенныйтъ агіосъ Агатангелосъ пакъ не стои миренъ; той принуждава каймакамина да вдигне пакъ учителя и прочее. Каймакамътъ послушливъ на владишкытѣ повелѣнія, вдигнѫ го повторно и го испраща пакъ въ Солунъ.

Гумендѫаны, като видѣхѫ че въ Солунъ работата имъ не зема единъ благопріятенъ за тѣхъ край, рѣшаватъ да ся отнесѫтъ до въ столицатѫ, дѣто вече испратены сѫ пристигнѫли Г. Димо Румянлієвъ и горнныйтъ учитель.

По между случая ся слѣдующето нежелаемо происшествіе споредъ както ся научавамы отъ добъръ и вѣренъ источникъ, то е:

На 7-й януарій владыката като дошелъ въ Гумендже, поискалъ да имъ отслужи Божественѫтѫ литургіѭ; тѣ му казали да не стѫпи въ черквата имъ, че послѣ какото ся случи за всичко той ще бѫде отговоренъ; но владыката непреклонливъ на исканията си, на другыя день заедно съ единъ неговъ приближенникъ силомъ влѣгълъ въ черквѫтѫ имъ и почнѫлъ да служи. На това жителитѣ ся събиратъ та и тій силомъ го изваждатъ отъ църква, отъ дѣто бѣжишковъ отива той въ Солунъ та ся оплаква на Мютесарифина, който пратилъ та повикалъ десеть души отъ Гумендѫаны, но тѣ вмѣсто десеть отишлы 200 души, и Мютесарифътъ като видѣлъ постоянството имъ и праведный имъ отговоръ, не е ималъ какво друго да прави но гы отпустилъ, като гы посвѣтувалъ другѫ пѫть да не постѫпятъ тъй. Въ такъвъ случай хвала на Мютесарифина!

Русе 28 Ян. 1871.

Г-не Редакторе на В. Македонія.

Като видѣхъ писмото на Г-нъ Горбанова въ 36 брой на вѣстникъ Право написахъ долнята дописка до редакціята му като ся помолихъ да ся обнародва. Подиръ малко видѣхъ отговора на Г-нъ Кѫршовски въ сѫщія вѣстникъ и помислихъ че редакціята за да прекрати работата, и еще писмото на Г-нъ Кѫршовски като доказва много ясно и логично наистина ся помислихъ чи моята дописка като излишна е оставена на страна. Но на какво право ся основава вѣст. Право, да не обнародва моята дописка а да обнародва тѫзи на нѣкой Еленскы чорбаджія, въ 44 брой на вѣстника си? Нека публиката да чете моята дописка и ще види че е дописка на единъ безпристрастенъ зритель. А че съ това право са препоржва за хвалѣнѣ нѫть че е чорбаджійска креатура и имъ саллдисва каукъ то неще хората. Ако бѣше добрѣ наредено училището защо Г-нъ Михайловски проводи сыноветѣ си въ Робертъ Колежъ дѣца на 10-12 годишны. Но тѣ пиятъ пари, и могѫтъ да въспитаватъ дѣцата си другадѣ, и малко ги е еня за спромашкытѣ. Но за да могѫтъ да направятъ сыноветѣ си чорбаджи и тѣ виждатъ, че въ сегашнытѣ врѣмена само едно богатство не стига. Ако спромашкитѣ дѣца знаѭтъ, колкото знаѭтъ и сыноветѣ имъ, то тѣ послѣднитѣ не ще могѫтъ да ги сѣдѭтъ, както и тѣ сѫ сѣдили бащитѣ ни.

Тѣзи подписанитѣ чорбаджіи спрѣли двѣ години, като знаяхѫ че народа вѣче неще Г-Никифора за учитель, викватъ го у тѣхъ и безъ да питатъ нѣкого, направяватъ контратъ за три години и го турятъ пакъ въ училището и сега за да не бы да си каже че избранія имъ е недостоенъ, и протестиратъ съ подписи-тѣ Еленски селяни, като че тѣ представляватъ само цѣла Елена. А другытѣ двама млади еленскы чорбаджійчета сѫ са подписали за хатѫра на бащи си и на бабалѫка си и еще учителя назарува отъ дугеня имъ. Жално нѣщо наистина когато отворля человѣкъ народного добро за 10 пари маслины. Таковзи патріоти като имамы скоро ще напредимъ. А защо сега въ училищната каса нема ни пара когато имаши 200.000 гроша, то пакъ тѣхна милость знаѭтъ, защото нѣкой отъ тѣхъ бѣхѫ чорбаджіи когато заемахѫ отъ тѣзи пари за правителството, и струвамы си че когато имъ са вѣрнѫхѫ назадъ, тѣ трѣба да знаѭтъ добрѣ по кои причини не влязоха вече въ училищната касса!!!..... А които са основали този капиталъ и са давали по 7000 гроша на една рѣчь, сега сыноветѣ имъ нито ги питатъ.

Дописка за вѣстникъ Право.

Г-не Редакторе на Вѣстн. ПРАВО!

Въ 31 брой на вашія вѣстникъ видѫмы че Г-нъ Горбановъ, като иска да отдаде цената за жалостно-то положеніе на Еленскытѣ училища само на селянитѣ нѫчи ся въ сѫщото време да оправдава главния учитель, като го прѣпоржва за святецъ предъ народа. Но ный видѫмы че Г-ну въ това неполучи; защото право не сѫди. Г-но му иска да сы признателенъ на единъ учитель, който ны е далъ повѣрхно понятіе до нѣкои науки въ разстояніе на нѣколко години които науки възможно е было да ги научимъ по положително при другого въ положената на това време. Или защото сега напрѣдно общитѣ пари като преподава науки които нито сами ги е слушалъ н. п. физіологія, и языци, които никога нито ще имъ потрѣбатъ н. п. Руски и остава въ невѣжество толкозъ млади, че да сы му благодарим? Азъ ще приведѫ нѣколко фактове и нека тѣ да отговорятъ за себе си.

Защо преди назначението на Г-нъ Н. П. Константиновъ въ Еленското училище тъ е. преди 12-13 години Еленското училище да е было тъй добрѣ наредено щото могѫ рѣ, че е достигало първо мѣсто между другитѣ училища въ Българія, а отъ какъ Г-ну е станалъ учитель е вървало на задъ до като е дошло на този чинъ Дали Еленчанитѣ не плащатъ сега повече отъ тогазъ? Понеже Г-ну былъ придавалъ много добрѣ, защо но е вдѫхналъ, нито на единого отъ ученицытѣ си, що са учили при него и са намѣрватъ сега въ Елена, барнмъ любовъ къмъ прочитанието. Ако но е можалъ да имъ даде по-високо въспитаніе, защо нито единъ отъ неговитѣ ученицы освѣнь дѣто вѣстникъ не пріемятъ но и чудѭ не оловятъ да прочитатъ? Понеже Г-ну си трудялъ постоянно, щото придавалъ и въ най-голѣмытѣ горѣщини, защо ученицытѣ му не можахѫ да ся отговорѭтъ на испитанието и докара между народа такова негодованіе щото на втори день никой не стои ни въ училището. На ли е жално за тѣзи дѣчица, които ходятъ по 10-па години въ училищото, и като излѣзѫтъ нематъ понятіе нито отъ най-първоначалнитѣ науки? Онѫзи зима като бѣхъ въ Елена имахъ злощастието да види това сѫмъ съ учитѣ си. Единъ день попитахъ единого отъ първитѣ ученицы (както отъ послѣ са научихъ отъ самія учитель че былъ единъ отъ най-приѣжателнитѣ въ книга) нѣщо отъ Географія и между другитѣ въпроси на които не можи да ми отговори, пак което ми привлече вниманието е, че не знои злощастното дѣте. Свищовъ дѣ са намира.

Другы да ми казвашо това нито можихъ го повѣрва, но като го видѣхъ съ сѫмъ и взъ са зачудихъ.

Послѣ отидохъ и изложихъ на първенцытѣ публично въ какво опложеніе са намѣрва училището. Ако бѣшо лъжи и клевета, какъ можихъ предъ толкози лица да хуртувамъ че главный учитель не си испълнялъ длъжноститѣ и никой нѣма нѣщо да ми отговори. Трѣба ли да мълчимъ, като помислихъ че тѣзи пари които тъй напрѣздно са харчятъ сѫ събирани по пара и по двѣ отъ народа който ги е отдѣлялъ отъ хапкати си, само и само да види дѣтцата имъ нѣщо да са научатъ. *Да* не мислите че искамъ да захвалямъ на съотечественицытѣ си не, напротивъ виновни сѫ предъ себе си предъ дѣцата си и предъ Бога че сѫ ся оставили тъй да ся водятъ до него Ст. П. Николовъ.

Б. Р. При всичкѫтѫ видимѫ безпристрастность на Г. С. П. Николова и голѣмѫтѫ му ревность за общото добро ный неможемъ да сподѣлимъ строгостьтѫ му противу Г. Н. П. Константинова. Че чорбаджѭтъ и не само Еленскытѣ правятъ по нѣкога таквызъ работы каквито казва той, то е цѣла истина, но истина е также и това че по насъ неможе да ся плаща за едно или двѣ момчета само единъ сумѫ тежко исплащанѫ, и всякога ще ся държи еди е учитель отъ степенытѣ на Г. Н. П. Константинова, а ный рѣдко знаемъ отъ тозъ степень учители, нѣкой по-достойнъ и по-способенъ отъ него, освѣнь ако е единъ натегнѫлъ и ся е свѣсѣмъ отпуснѫлъ сега, а то при учителѭ които знаемъ ный много по-долни отъ него, а че завзематъ мѣста по-горни, Еленци ще кажемъ че сѫ честити съ Г-на Костантинова, комуто неможемъ да отдадемъ повинностьтѫ ако нѣкой отъ ученицытѣ му необычалъ да прочита и незналъ, да отговори дѣ е Свищовъ. Но какъ и да е порицанията на дописника ни г. Николова не ни ся виждатъ свѣсѣмъ праздны и за туй бы рекли да ся обърне на тѣхъ вниманіе, ско не за друго а то заедно постресваніе на учителитѣ да бдятъ по-добрѣ на работѫтѫ си.

РУЖНИЦА

Редъ Книжкы за Женытѣ, издаваны по една книжка на мѣсецъ.

Цѣлта на издаванието на тѣзи книжкы не е освѣнь да спомогне колко-годѣ за по-бързото развиваніе и унапрѣдваніе и на нѣжныйтъ полъ между насъ Българитѣ — развитіе толкозъ дълбоко вече осѣщано и белегласно отъ врѣмето изисквано.

Тѣзи книжкы прѣдназначены само за женытѣ ще иматъ за прѣдметъ изобщо проучванието на началата и посланието на женѫтѣ, изучванието на семейный животъ, изслѣдованието на нравственото и физическото въспитаніе, присовѣтваніе за здравието, забѣлѣжванія върху домашнѫтѫ економіѭ, приглеждание на общественото образованіе за женытѣ, на тѣхнытѣ нравы и обычаи у разны народы, описаніе на живота и дѣлата на по-славнытѣ жены, а по нѣкога и леко пошегуваніе врѣзъ нѣкои частны или общы недостатки у тѣхъ, за възможното имъ истребленіе и уничтоженіе. Съ единъ рѣчь тѣзи книжкы ще бѫдѫтъ като малки китки отъ разны благовонны цвѣта, събирани по благоцвѣтнытѣ лѣкы на музытѣ изъ разны нравственны и учебны книги и списанія у другитѣ по-напрѣдналы отъ насъ народы и подносены Българолѣпно на Българкытѣ наши майки и дѣвойки.

За възможното по голѣмо распространеніе на РУЖНИЦѫ между ружелаитнынтѣ полъ, ный искахмы да бѫдеше годишната цѣна на теченіето до колкото бѣ възмъжно по евтина, но много побърка на смѣткытѣ желанието ни, да украсимы всякѫ книжкѫ съ по нѣколко образцы за шевъ и плетеніе. Испълнението на туй ни желаніе видѣхмы че ни пада много по-скѫпо, почти рано съ отпечатването на цѣлтѫ книжкѫ, но не рачихмы да оставимъ изданието лишено и отъ туй прибавленіе и за туй назначихмы цѣнѫ за 12-тѣ въ годинътъ книжкы, съ 12 изображенія на разны образцы — ПОЛОВИНЪ ЛИРѫ ТУРСКѫ, съ обѣщаніе при умножаваніе-то на спомоществованіята да прилагамы образцы и съ разны шарове, които изискватъ особены разноски.

Нашето всегдашно стараніе и прѣдпазность къмъ дѣлото ни ще бѫде за постепенного улучшеніе и осъвършенствованіе на туй списаніе за назиданіе на женскыйтъ полъ, и нашитѣ извънъ силытѣ ни жертвы ще бѫдѫтъ, мислимъ, най убѣдителного доказателство за спомоществователкытѣ ни и изобщо за единородцытѣ ни, че ный при всичкытѣ недостатки въ срѣдства и немощи въ спознаніе ще ся мѫчимъ да отговоримъ на оная що може да ся очаква като отъ насъ и да възблагодаримъ онѣзи които благоволятъ да подържатъ съсъ спомоществованието си това наше, *смирено* изданіе.

МАКЕДОНІЯ

За разсѫжденіята въ "Право" върху Уставътъ.

Найпослѣ обади се и Право и излѣзе вече на явѣ съ собственитѣ си ужь мнѣнія и разсѫжденія върху Уставътъ за управленіето на Българскѫтѫ Екзархіѫ. Ный съ всико присърдце препоръчваме на читающѫтѫ и разсѫждающѫ-нашѫ публикѫ тѣзи дълго врѣме мѫтены и вчера едва изтупены въ пологътъ на нашій събратъ, прѣсны разсѫжденія по Уставътъ. Нека всякой прочете съ вниманіе и да вникне въ духътъ и направленіето на тѣзи разсѫжденія, които откриватъ вече много затаяваны до сега расположенія, и отъ които може да ся състави ясно понятіо за благитѣ намѣренія на тѣзи които сѫ гы писали и гы пущатъ въ ходъ въ такъвъ стратегически расчитанъ моментъ. Ный ще ся въздьржимъ до колкото можемъ отъ прѣдварителны и прѣдубѣдителны възраженія, за да могѫтъ читателитѣ свободно по своему да си гы потълкуватъ и да направятъ своитѣ врьзъ тѣхъ оцѣненія, а ще ся върнемъ врьзъ тѣхъ тогазь чакъ когато ся обнародватъ по-напълно; за сега, ще ся позанимаемъ съ частны нѣкои расправы, прѣдизвыканы отъ тѣзи разсѫжденія.

Въ тѣзи съ "кръсте Божій, помагай," захванѫты, а съ "дрьжь дяволе, не бѣгай," карани разсѫжденія не безъ цѣль, разумѣва ся, е втикнѫтъ и единъ епизодъ отъ тѣжкы и вьрлы обвиненія противу листътъ ни. Споредъ съчинителя на разсѫжденіята Македонія была напрасила вѣкоге си слѣдующытѣ тежкы прѣстѫпленія.

1-во, почнѫла да говори за бъпросътъ на мѣняемостьтѫ и немѣняемостьтѫ на Екзарха еще прѣди да была зела комисіята да разгледва този въпросъ,

2-ро, ставѫла корыстенъ органъ на единѫ корыстнѫ партіѫ, която ся трудила дѣятелно да прѣодолѣе мнѣнието за мѣняемостьтѫ на Екзарха, въ което тя партія ся интересувала,

3-те, показала ся нетърпелива къмъ онѣзи членово отъ комисіѫтѫ, които были на противно мнѣніе, и гы нападнѫла писко, нечестно и коварно,

4-то. найпослѣ тя, Македонія, была толкозь безумна щото казувала че, онѣзи които не сѫ на нейлого мнѣніе работяли съ задны мысли, когато даже споредъ колтабаняскытѣ силогызми на съчинителя на разсѫжденіята и противницытѣ ѝ бы могли да ѝ вѣрѫтъ думытѣ и да кажѫтъ сѫщо за неѭ.

Тѣзи сѫ прѣстѫпленіята които съчинителътъ на тѣзи плѣвавы разсѫжденія приписва на Македоніѫ и за които іѫ нарича своекорыстна, подкупена, подла, безчестна, глупава и свьршва нападенія си противу неѭ съ единъ силенъ ударъ, като іѫ сравнява съ онѣзи безчестны герои които не нападатъ непріятеля си явно, но гледатъ изъ пусіѫ да го прѣмахнетъ.

Както видятъ читателитѣ кабахатитѣ на Македоніѫ сѫ голѣми и явно е че споредъ съчинителя на разсѫжденіята, ако бы нѣкой могъ да обѣси или да завѣши Македоніѫ той бы направилъ бескрайнѫ заслугѫ на Българскыйтъ народъ. Но нека попитамы да видимъ да ли наистинѫ Македонія заслужва толкозь жестокы обличенія и таквызь черны порицанія за това дѣто ся е намѣрила въ мнѣніе противно съ съчинителя на разсѫжденіята.

1-во, Защо Македонія да говори за мѣняемостьтѫ и немѣняемостьтѫ на Екзарха, казва нашійтъ обвинитель, прѣди да была зела комисіята да разгледва този въпросъ. А защо ли Македонія, ще кажетъ ный, да не говори за единъ въпросъ който е былъ и е и до днесъ най-важныйтъ въ дѣлото на черковното наше благоустроение? И какво прѣстѫпленіе, какво непочтенство е направила Македонія съ това дѣто прѣди комисіята да отвори засѣданіята си и да ся отворятъ другы въпросы тя е зела по длъжность да разисква този въпросъ, който-ся отваряше съсъ самото рѣшеніе за съставянието на Екзархата? Когато единъ кой да е вѣстникъ, при появянието на единъ въпросъ прѣдизвести публикѫтѫ и искаже мнѣнието, си за него открыто, имали въ този актъ нѣщо непочтенно? И да ли вѣстницытѣ всякдѣ и всякога не постѫпватъ тъй както постѫпахмы ный?

Но искали сме да прѣдубѣдимъ публикѫтѫ, казва съчинителятъ на разсѫжденіята, я дѣ е былъ той тогазь и неговото Право и защо тѣ не зехѫ тогазь перото да ны опровергѫтъ и да прѣдварятъ да не прѣдубѣдимъ публикѫтѫ въ мнѣнието си, което той не сподѣля? Въ таковъ случай и да сме прѣдубѣдили публикѫтѫ ный сме были въ правото си Но съчинителятъ на разсѫжденіята и редакторътъ на Право сѫ имали тогазь кой знае каквы другы по-важны занятія и сега ся свѣстили да дойдѫтъ да ни ся каратъ, и да ны осѫждатъ като че ли сме человѣкъ заклали защото сме изказали мнѣнието си по-напрѣдъ отъ тѣхъ върху този важенъ въпросъ.

Отъ кога вѣстницытѣ сѫ станѫли задлъжены да говорятъ шесть мѣсяца слѣдъ плениетo на единъ въпросъ? и не сѫ ли на всякдѣ най-добрытѣ вѣстницы онѣзи които най-напрѣдъ ся заливатъ въ разискванието на прѣдставляемытѣ въпросы, и образуватъ общественно мнѣніе, споредъ които да ся рѣшаватъ тѣ? Кое е прочее прѣстѫпленіето на Македоніѫ въ това? Че сме писали рано върху единъ прѣдметъ и сме искали да убѣдимъ и другытѣ въ нашето мнѣніе, това знаемы, не показва никакво прѣгрѣшеніе, но качество само и то, че сме испълнили по-добрѣ длъжноститѣ си на вѣстникарь отъ колкото нашійтъ събратъ, когото и ный и всякой може да осѫди дѣто е стоялъ тогазь съ сгѫрнѫты рѫцѣ и е мълчалъ когато трѣбаше да говори, а сега чакъ слѣдъ 8 мѣсяца иде да ны укорява защо не сме направили като него. И това доказателство ли е че сме ный повинны?

2-ро, Понеже имаше една партія за мѣняемостьтѫ казва съчинителятъ на разсѫжденіята, която ся стараеше дѣятелно да распространи мнѣнието си, тази партія работеше тъй не по убѣждение но по корысть, и понеже Македонія защищаваше сѫщото мнѣніе, Македонія бѣше подкупена отъ тази партія. Его какво ще кажѫ логыкѫ и безпристрастнѫ полемикѫ! Партіята която не была на неговото мнѣніе, ако и да е ти подвинятa отъ комисіѫтѫ, была корыстна. Македонія която не сподѣля неговото мнѣніе, была и тя корыстна и продадена на корыстнѫтѫ партіѫ. Всичкы негови неединомысленици работяли безъ убѣждение, за корысть, съ задны мысли и слѣдователно были хора нечестны; а само той, неговътъ глашатай Право и неговата партія были безинтересны, искренни и честнѣйши! И слѣдъ таквызи просты утвърждения и думы списателятъ на разсѫжденіята смѣе да ны хули че сме ся прѣпирали безъ доказателства, и сме казвали просто на противницытѣ си че сѫ съ задны мысли!

Ако вы, Господине съчинителю, казвате безъ никакви доказателства, че противната вамъ партія е своекорыстна, че противната вамъ Македонія е корыстна и продадена на корыстнѫтѫ партіѫ и мислите че ся прѣпирате честно, почтенно и благородно, защо ный да не можемъ да кажемъ за васъ, че и вашата партія е корыстна, че и вашето Право е корыстно и продадено на корыстнѫтѫ партіѫ, безъ да станемъ прѣдъ очитѣ ви подли, безчестни и като онѣзи които нощя дѣбнѫтъ и поразяватъ непріятеля си изъ засадѫ? Ако прѣдстаняхте прѣдъ едно сѫдилище и кажехте тъй безъ доказателство, както казвате въ служащыйтъ на вашѫтѫ партіѫ вѣстникъ: "мѣняемостьта е крыво мнѣніе, слѣдователно Македонія поддьржа това мнѣніе по корысть, подкупена отъ партіѫтѫ която е на това крыво мнѣніе, искаль да іѫ осѫдите защото е корыстна, подла и нечестна "не мыслите ли че сѫдилището щеше не само да вы исѫди но и прѣдварително да вы накаже за дѣто тъй очернявате и клеветите противника си? Какъ прочее като постѫпвате тъй съ насъ прѣдъ публикѫтѫ смѣете да ны правите подлы, нескы, нечестны че сме нападали непріятелитѣ си безъ доказателства?

Не сте ли вы които проповѣдвате и казвате отъ единѫ страна че който вѣстникъ напада противницытѣ си безъ доказателства само съ просты утвърждения излазя изъ крѫгътъ на честнытѣ и почтенны вѣстницы, а отъ другѫ сама пакъ вы въ истыйтъ членъ ны нарицате користны, безъ убѣждение, продадены, клеветницы; нарицате партіѫтѫ, която е отъ нашето мнѣніе, корыстна, съ задны мысли, съ единѫ рѣчь всичкы които не сѫ на вашето мнѣніе нарицате гы нечестны и всякаквы и всичко това безъ никакво доказателство. Тогазь вѣстникътъ съ който ся вы служите противъ насъ да ли си остава въ крѫгътъ на почтенитѣ вѣстницы? И вы сами и партіята ви, като употрѣбявате противъ насъ и партіѫтѫ ни истытѣ оржжія, истытѣ начины не видате ли въ категоріѫтѫ въ коѭто искате да турите противницытѣ си? Кога е тъй, почитаемый съчинителю, благоволѣте да си земите на задъ и принадлежащѫтѫ вамъ часть отъ почетнытѣ титулы съ които гы надарявате. Ако сте, както искате да кажите, праведны въ всичко, бѫдете праведны и въ това.

Съчинителятъ на разсѫжденіята ималъ види ся твърдѣ голѣмо присърдце, а разумѣва си че не отъ малкъ интересъ, да порази Македоніѫ като поборницѫ на неугодливото нему мнѣніе за мѣняемостьтѫ на Екзарха, отъ което зависи и друго нѣщо по-близко до сърдцето му, и за туй той си зелъ за Уставътъ ужь да разсѫждава, а пакъ за *Македоніѫ* раздава, и какво раздаваніе! Споредъ него нищо по-лошо на свѣтътъ отъ *Македоніѫ*, и нищо по безнравственно отъ нейныйтъ редакторъ. И това да докаже той, за да заподозри общественитѫ ни дѣятелность и да ны обясне отъ дѣто му прѣчемъ, какви срѣдства не употрѣбява, съ какви схоластически силогызми ся не въоражава, съ какви ругателства ны не обсипва, и какъ по истощава той всичко-то искуство на краснорѣчието си за да ни прѣдстави такъвъ какъвто му ся нему ще.

Разумѣва ся че человѣкъ може да бѫде довати раздражителенъ въ стремленията когато има за двигатель на домогванията си единѫ такивзь стрѫвъ: дѣто да бѫде братъ му екзархъ и той на екзарха братъ, и туй щастіе да бѫде до животъ, а сѫщо тъй и да бѫде жестокъ и не умолимъ противу онѣзи които мысли че му прѣчатъ и го отлѫчатъ отъ тъзи стрѫвъ. Но ако той человѣкъ има единѫ стотнѫ частицѫ отъ почтенство съ какъвто нека да ся похвали прѣдъ свѣтътъ, той не бы си допустилъ да си служи съ срѣдства нечестны и да нека съ клеветы и навѣты врьзъ другы да подмазва разсѫжденіята си и отъ тѣхъ да черпи сила за убѣдителностьтѫ на думытѣ си. Но прави го това, гледамы, благоразсѫждающытъ съчинитель на разсѫжденіята, на когото е ветъ занятъ туй искуство, и когото ный сме имали злочестинѫтѫ не прьвица сега да го виждамы на този строптивъ пѫть, на който сме му оставили и ще му оставимъ и сега полето отворено.....

Но второмъ ный ще ся върнемъ да попрѣтърпимъ и другытѣ доносы врьзъ грѣшнѫтѫ Македоніѫ отъ безгрѣшныйтъ и нравственнѣйшій творецъ на прѣсны-тѣ разсѫжденія врьху Уставътъ. А сега нека ни бѫде позволено да не пропустимъ незабѣлѣженъ и единъ доносъ отъ страна и на нашійтъ събратъ, който като вѣренъ послухъ на съчинителя на разсѫжденіята, за допълнение на обвиненията врьзъ противнѫтѫ тѣмъ партіѫ, подава си главѫтѫ изъ прѣзъ растрогытѣ на разсѫжденіята, за да обади на свѣтътъ и той че тази лоша и нечестна партія, на коѭто ужь сме служили ный, го заплашвала и сѫществованието на вѣстника му — тази единствената негова въ всико врѣме и въ всякъ случай грыжа — было отъ неѭ въ опасность! До колко дѣлата подтвърдяватъ думытѣ му, ный нѣма да приличаме; но ще кажемъ на събрата си това, което може той да не знае, че на противъ по милостьтѫ и благоволенията на добрѫ-тѫ онѫзи и честнѣйшѫ партіѫ, на коѭ-то е поборникъ той, сѫществуванието на нашійтъ смиренъ, както бы казалъ той, вѣстникъ, е было въ ный голѣмѫ безопасность. Ный сме минѫли дните си на то спящы подъ мандрагорѫ, обыколенъ отъ мужественны и безстрашливы герои, които не изъ засадѫ и съ нечестны оржжія, но на стражѫ до главѫтѫ ни, съ честнѣйши оржжія обржжены, сѫ бдѣли постоянно за нашѫ-тѫ безопасность, за което имъ и крайно благодаримъ, но да послужимъ на желанията имъ не щемъ та не щемъ. (*Сѣди*)

— Огорчили ся чувамы и, подкляждаеми отъ нѣкои които ся интересуватъ, озлобили ся даже нѣкои отъ нашитѣ хора противу насъ за единѫ бѣлѣжкѫ въ прѣминѫлый брой. Нямъ ни е жално да видимъ какъ, полукавытѣ внушенія на нѣкои безсовѣстны интриганты, ся намѣрватъ оскърбены отъ нашитѣ забѣлѣжкы человѣцы които ный никога не сме мыслили, и не сме искали да оскърбимъ, и до които нашитѣ думы ся не отнасяхѫ. А еще повече сърдцето ни ся кѫса да гледамы какъ тѣзи до които нашитѣ думы на право ся относятъ хаберъ го нѣматъ, но, въ невинностьтѫ си лукаво подмамваны отъ нескы и своекорыстны духове, ставатъ жертва на тѣхното гыбелно вліяніе и при всичкытѣ родолюбивы чувства отъ които сѫ въодушевяватъ, безъ да ся осѣщатъ увличаны отъ новы ласканія удалечаватъ ся отъ пѫтьтъ на народныйтѣ интересы и ся зематъ да служатъ на гнусныйтѣ планове на человѣцы на които Богъ е собственитѫ имъ корысть и слава.

Единъ само е нашата утѣха за сега че, тѣзи за които ни е думата сѫ твърдѣ малцина и че тѣ скоро ще съзрѫтъ ямѫ-тѫ на погыбельтѫ къмъ коѭто гы водятъ внушенията на лукавы-тѣ духове и ще ся сепнѫтъ и съ отвращение къмъ тѣхъ ще ся отстранятъ отъ плъзгавыйтъ пѫть въ който ся увлечены безъ да искатъ, но и безъ да ся осѣтятъ.

Не на лица и не на личны интересы, но на народа и на народнытѣ интереси да ги послужи е врѣме днесь, а на това сте избраны и призваны; не на мѣста, были които да сѫ но на отечество-то интересы-тѣ трѣба да ся защищаватъ. Далечь отъ онѣзи адскы внушенія които искатъ да посѣѭтъ между насъ сѣмето на раздора и да ны раскѫсатъ на Българи, Тракыйцы и Македонцы. Ный сме всичка единъ родъ, единѫ кръвь и сынове на единъ бащѫ. Нека нечезнѫтъ измежду насъ онѣзи безумѣстны думы, ный сме Търновцы, тѣ сѫ Филибелія а онѣзи сѫ Охридянцы, или друго що; но всичка съ единъ умъ, съ едно сърдце, съ единѫ воѭ да работимъ за общото добро на цѣлокупното отечество. Нека ни на часъ не забравимы че милостьтѫ коѭто излѣ и излива на насъ Н. И. В. не е за тѫзь или онѫзь страна или Епархыѫ, но за цѣлъ Българскый народъ. въ неговѫтѫ Богохранимѫ държавѫ и че въпросътъ който ны е толкозь години занимавалъ и на толкозь жъртвы подложилъ не е въпросъ епархіленъ, но е въпросъ народенъ. Нека не бываемы таквызь кѫсогледы и ограничены въ изящного чувство на родолюбието си, щото да прѣдпочитамы мѣстны-тѣ интереси, прѣдъ общытѣ и самы да стѣсняваме кругътъ на своитѣ длъжности и дѣйствія за частнѫ-тѫ полза на нѣкои измежду насъ.

— Научавамы ся, казва *Византисъ*, че въ станѫлый министерскый съвѣтъ отъ минѫлый четвъртъкъ В. Везиръ прѣдложилъ на размышленіе слѣдствието на послѣдніятъ разговоръ на Н. Выс. съ Вселенскый Патріархъ за Българскый въпросъ, и послѣдиятѣ на Великѫтѫ Черквѫ размышленія върху този въпросъ. Ако нашитѣ свѣдѣнія сѫ точны въ туй засѣдание не ся зело никое окончателно рѣшение за важныйтъ този прѣдметъ и разискванието ся отложило за въ идущійтъ министерскый Съвѣтъ.

— Въ засѣданието отъ минѫлый Петъкъ въ Орта-кюю, членовѣтѣ на Привръменный Съвѣтъ прінсали и прегледали пълномощны-тѣ писма на прѣдставителитѣ, които сѫ вече пристигнѫли, и които намѣрили твърдѣ редовны. Незнаемъ да ли отъ своѭ страна прѣдставителитѣ сѫ поискали да видятъ и тѣ пълномощнытѣ писма на комисаритѣ за присѫтствието имъ въ Народното Събраніе, но таквазь една дума подмѣтнѫлъ като на шегѫ единъ отъ прѣдставителитѣ, както ся научавамы. Нѣкои прѣдлагали да ся отвори вече отъ този день събранието, но понеже ся очакватъ още 9 души отъ прѣдставителитѣ, а на нѣкои еще пълномощнытѣ писма не были пристигнѫли, то пакъ ся отложило отваряването на събранието за въ Недѣлѭ Православія, да стане по церемоніално, при голѣмый споменъ за получаването на Фермантъ. Въ това събраніе прочѣло ся още програмата за засѣданіята на Събранието изработена отъ нарочно опрѣдѣленѫ за това комисіѫ.

Ный незнаемъ съдържанието на тѫзи програмѫ, но чувамы че тя нищо не говоряла за важныйтъ въпросъ: ще засѣдаватъ ли и ще гласоподаватъ ли комисаритѣ въ народното събраніе, а този въпросъ не е види ся ни отъ прѣдставителитѣ еще разисканъ, защото не сме чули еще да ся съберѫтъ на особно да си зематъ прикаскѫтѫ по между си за това.

— Вязанисъ като извѣстя а чеетъ Босиѫ ся пратили до Патріархлѭ-тѫ махзары противу Босненскыйтъ Митрополитъ, не пропуща да забѣлѣжи че той былъ Българинъ и че трѣбало да сѫ благодарни отъ него Бошнацитѣ! Вижь ты оправданіе!

* * Жално е, Г-не Славейковъ, да гледа человѣкъ че Читалището ны (*заведението въ градата*) не може да земе никакъ по-добръ редъ. Голѣма немарливость и несъчувствіе владѣе помѣжду членовѣтѣ му. При всичкытѣ старанія и слова сказваніе отъ учители върху ползитѣ които можемъ да придобіемъ отъ Читалището. Нещѫтъ ни да знаятъ. Сѣкой отъ членовѣтѣ му нещо ги да знай, като по-голѣмо удовлетвіе намира въ механѫтѫ съ гъряето и въ кафенето съ таблето, отколкото въ Читал. съ книжето. Тврдѣ е за жалъ като год. сключва отвакъ е отворено а пакъ ни единъ отъ членовѣтѣ на Уставътъ му не е положенъ еще въ дѣйствіе. За Період. Списаніе Читалище до катъ събиремъ около 20 души спомоществователи видѣхмы и патихмы а пъкъ до като сабиремъ парытѣ, то немогѫ Ви каза колко е трудно! Нѣкои лица даже ся изражаватъ тъй щото до тя е гнѣвъ и да ти е смѣхъ като гы слушашь: „чи азъ да го знаяхъ чи таквозь ще бѫде азъ ся неподписвахъ; чи пъкъ какво пише въ него, азъ му не разбирамъ; нема за Франция нема за Пруссія." (*хубаво оправданіе! ще цѣнимъ и ще завѣрнемъ ный съ тъзь мысли, и ще идемъ напрѣдъ до нѣйде и до никждѣ! Р.*) Помыслѣте колко немарливо Читалищны членове си държатъ работата, щото иматъ еще вересія да събиратъ отъ тія които сѫ обѣщали помощь еще при съставянието му.

Цариградското ни Бѣл. Читал. бѣ испроводило писмо и до нашето Читал. за да имъ пекатъ 10 лиры за помощь за печатница. Но не вѣрвамъ нито 10 пари да проводятъ. (*а защо не? санкыма много нѣщо ли е да помогнѫтъ 10 лиры? Р.*) Намѣсто да умножаватъ капиталътъ си тѣ го смаляватъ:

Ще ви похвали Жен. Друж. като по-дѣятелно; то основа едно дѣвическо учил. отъ два ката, и непрестанно ся труди за увеличаването на капиталътъ си. (*не ще само капиталътъ да ся умножава, но иска и нравственъ плодъ да дава. Р.*)

— Отъ Желѣзникъ извѣстяватъ че на 24 прѣзъ нощьтѫ ся намѣрило едно 12-13 годишно момче въ единъ бакалскый дюгенъ съ брадвѫ ударено въ главѫтѫ и убито. Оплакватъ ся еще че напослѣдъкъ тамо ся умножили баскѫнытѣ, обиратѣ и убійствата. Отъ нѣколко врѣме насамъ наброяватъ десетина души убиты въ градътъ и казѫтѫ а за биги и обраны не ся е държало счетъ.

— Между Брюксель, Лондонъ и Версаль отъ нѣколко дени на самъ нна твърдѣ живы съобращенія които ходятъ отъ кабинетъ до кабинетъ. Казватъ за тѣзи съобращенія да сѫ ужь въ свръзкѫ съ нѣкои събытія твърдѣ важны за Европѫ. Говори ся такожде че Белгыйскыйтъ Краль Леополдъ щѣлъ да ся състане съ царъ Вилхелма. Да ли ся не работи тука нѣщо върху онова що бѣ ся почуло че има едно таквозь мнѣние лѣто да поставятъ Белгыйскыйтъ краль на френскый прѣстолъ а Белгія да ся съедини съ Франция? И не това ли ся подозира отъ запечатѣнъ единъ телеграмъ що казваше, че между Русіѭ и Прусіѭ имало нѣкакви си прѣговори за поддьржание на монархическѫ-тѫ власть въ Европѫ?

И до сега еще за положително ся познае какви сѫ основанията на бѫдѫщітѣ [illegible] ся че ще да има поставено и нѣкое тайно условіе между Жюлъ Фавра и Бисмарка, като устѫпи Франция на Пѣнско Елзасъ и Лотрингыѭ, да ся възнагради съ присъединението на Белгыѭ. Отъ това види ся да ся боятъ въ Англѭ да имъ ся не повредятъ търговскытѣ интереси съ възможното спогедяване между Франция и Пѣмско, а еще повече като ся говори за устѫпванието на 20 пресны корабы и колоніѭтѫ Пондишеръ въ Источна Индиѭ.

Засѣданіята на установторното събраніе въ френско ся отворило въ Бордо и слѣдъ първото гласоподаваніе (за което телеграфътъ къто скѫсанъ по него врѣме но ни извѣсти) посланицытѣ Англійскый, Австрійскый и Италіанскый отишли официално да посѣтятъ Г. Тіера и приповзали френското Правителство

Отъ Версаль извѣстяватъ че было много нуждно да завзематъ нѣщитѣ Парижъ:

Извѣстіе

Подписаный-тъ зема честьтѫ да обави на почтенна-тѫ Българскѫ публикѫ, особно на онѣзъ които ся интересуватъ отъ таквызь извѣстія; а най-паче на ученолюбывы-тѣ общины и учители че тѫсь година въ Серресъ ни Керванъ панаиръ, който започена на (15 27)-Февруарій и трае четыри седмицы, ще има различни книгы за училища отъ най-долнытѣ за до най-высокитѣ разрядъ и другы за прочитание т. е. отъ книгы-тѣ *които* ся намиратъ въ книжарницѫ-тѫ на Г. Хр. Дановъ и С-іе, отъ книжарницѫ-тѫ на Г. В. Манчева, отъ книгы-тѣ на Г. П. Р. Славейкова и още другы разни, надѣвамы ся да наредимъ една добра книжарница за прѣзъ панаиръ тѫсь година.

Въ Серресъ Гайтанджи ханъ № 1-во.

Освѣнъ книгы за четение ще ся намиратъ въ книжарницѫ-тѫ и ликове-тѣ на Султанъ Азисъ отъ най-добры-тѣ, ликове-тѣ на Св. Кирилъ и Мет. съ боѭ и безъ боѭ, *картины*-тѣ на Рилскѫ княгынѭ; харти за петь-тѣ части на земѣтѫ съ полукружѭ-та за едно, отдѣлно Европейска Турція пространно изложена.

Още и другы нѣкои потрѣбны за писалище като: пликове, писалкы, плайвасе, книгы добры за писваніе и пр.. П. Т. Мусевичъ

Редакторъ и Издатель П. Р. Славейковъ.